

Bokanmeldelse | Solveig Spilling Bakkevig

Nytt, catchy og trygt – hvordan skrive nye sanger for ungdom?

Noa Edwardsson: *Stiftssånger – Sångbok* (2024). Stockholm: Verbum AB.

Nyskrevne salmer som er skrevet til og for ungdom er en mangelvare. Når kirken samler konfirmanter og ungdommer i kirken er det gjerne to ulike strategier for sangvalg: enten å introdusere dem for kirkens kjernerepertoar med klassikere fra salmearven (som det fortsatt svinger av, naturligvis), eller en henter inn nyere lovsanger fra frikirkelig karismatisk sangpraksis. Noa Edwardssons prosjekt i *Stiftssånger* virker være å tilnærme seg ungdom og sang med en annen strategi. Her er nyskrevne sanger med et tydelig kirkelig utgangspunkt, med bibelsk forankrede tekster og med et variert musikalsk uttrykk, som befinner seg et sted midt mellom tradisjonelle salmer og nyere lovsanger i form og innhold.

Interessant nok kaller han komposisjonene konsekvent for «sånger» og ikke «psalmer», selv om han i introduksjonen setter dette prosjektet inn i den større konteksten av nyskaping av sanger og salmer til den nye svenske salmeboken. Det kan være et smart grep, så unngår han å selv havne i en definisjonskamp om hva en salme er og skal være. Den diskusjonen får andre ta, og så får hans sanger leve eller ikke leve et liv innenfor eller utenfor et salmebegrep på sikt.

Heftet består av tretten nyskrevne sanger som har blitt skrevet i løpet av et års tid. Utgangspunktet var en bestilling fra Svenska Kyrkans Unga om en ny samlingssang, som satte i gang en inspirasjon til å skrive flere sanger til ulike konkrete kontekster der ungdommer samlet seg i kirkelig regi. Og kontekst er et viktig stikkord her. Samlingen har tittelen *Stiftssånger*, som uttrykker en spesifikk kontekst og et eierskap til sangene. De har blitt til der ungdommer har kommet sammen og de har fått ta til seg disse sangene «nedenfra», uten at det har blitt bestemt på noe kirkemøte sentralt først. Jeg har stor tro på denne måten å skape ny musikk og sang på, og her skriver Noa Edwardsson seg jo inn i en lang kirkelig tradisjon der Bach naturligvis er den største kontekstuelle læremester.

Elleve av sangene har Edwardsson selv skrevet tekstene til, alle med utgangspunkt i sentrale bibeltekster. To av sangene har tekster av andre, henholdsvis Per Harling og Olov Hartman. De aller fleste sangene består av bare ett vers, som legger opp til mye gjentakelse. I forhold til målgruppen er dette et klokt grep. De færreste ungdommer har lang fartstid i kirken før de kommer, og de kommer sannsynligvis heller ikke til å slite ned kirkebenkene i årene som følger. Så de stundene en har sammen med ungdommene, om det er i konfirmanntiden eller i ulike sammenhenger etterpå er gyldne øyeblikk. Ved å synge gjentakende tekster og melodier får ungdommene en sjanse til å lære og eie sangene umiddelbart, og ikke gå seg vill i mange og lange vers som krever fordypning, tid og konsentrasjon, noe en ikke alltid har til rådighet i akkurat den fasen av livet. Dette er jo også logikken fra lovsangstradisjonen, og det er tydelig at Edwardsson er inspirert av denne.

Melodiene er alle skrevet av Edwardsson i ulike stiler. Sett fra Norge er det tydelig at han skriver seg inn i en sterk svensk låtskrivertradisjon med sine umiddelbare og «catchy» melodier. Mine assosiasjoner når jeg spiller og synger dem går fra svenske 80-talls gospelsanger til store Eurovision-melodier, svenske tradisjonelle viser, nyere poplåter og mer klassiske salmemelodier. Det er lett å synge med og harmoniseringen er god.

Edwardsson skriver selv i introduksjonen noe om at ikke alle sanger passer for alle, men at man må prøve hva som funker i sin forsamling. Det viser en ydmykhet og åpenhet for at salmer og sanger nettopp har sin kontekst der sangene må slå rot og eies av de som synger dem. Noen sanger blir til salmer nettopp fordi forsamlingene tar dem i bruk som det. Det blir spennende å se hvilke av disse sangene som får et liv videre.

Alle sangene er spilt inn og lagt ut på både Spotify og Youtube som man kan få tilgang på gjennom en QR-kode i heftet. Det er viktigere enn noen gang å tenke denne type formidling av nyskrevet musikk, for at det skal nå ut og tas i bruk og ikke bare støve ned i en bunke på en kantors skrivebord. Det er imidlertid også en risiko ved denne formen for formidling, ved at fortolkningen lett blir sterkt knyttet til den innspilte versjonen og dermed preger hvordan sangene oppfattes. Jeg er glad for at jeg først brukte tid på å spille og synge og «eie» sangene selv før jeg lyttet til innspillingene.

Edwardsson skriver i introduksjonen om behovet for nye sanger som knytter an til unges liv i dag med tekst og teologi som spiller dem. Lykkes han med det i dette prosjektet? Bare delvis. Tekstene er trygt og godt forankret, men blir de litt for trygge og litt for selvfølgelige? Det er lite friksjon og ikke mye som knytter an til livene til ungdommene som de lever utenfor kirkerommet. De kan naturligvis speile livene sine i de bibelske fortellingene, og

finne sin plass innenfor det tekstlige universet som kirken tilbyr, men jeg savner bilder og tematikker som berører noe i samtiden, noe eksistensielt som de kan finne mening i når de skal fortolke livet også når de går hjem fra kirken. Det er ingen tvil om at Edwardsson har både evne og talent til å fortsette å skape nye gode sanger og salmer. Jeg vil utfordre ham til å våge å gå utenfor det trygge indrekirkelige uttrykket og se hva som da skjer med hans tekster og komposisjoner. Inntil da gleder jeg meg over de sangene han nå har skapt og gleder meg også til fortsettelsen.